

Avinor
Postboks 150
2061 GARDERMOEN

Saksnr.:
2017/4472-25

Deres ref.:

Saksbehandler:
Terje Bartholsen

Dato:
03.07.2019

VIDEREFØRING AV SAMARBEIDET OM HÅNDTERING AV FORURENSET OVERVANN FRA OSLO LUFTHAVN, GARDERMOEN

1. INNLEDNING

Ullensaker kommune viser til tidligere kontakt med Avinor om behovet for utvidelse av kapasiteten ved Gardermoen Renseanlegg ("GRA"). Det vises videre til varsel om oppstart av reguleringsarbeid av 7. mai 2019.

Behovet for økt kapasitet for håndtering av avløp gjør det nødvendig med en utvidelse av GRA. Ullensaker kommune har i den forbindelse behov for å avklare hvilke forutsetninger som kan legges til grunn for det videre planleggingsarbeidet, herunder hvilke arealer som vil kunne benyttes til utvidelsen.

Som en del av forberedelsene til å utvide GRA har Ullensaker kommune sammen med Avinor bestilt og gjennomført en studie for å utrede mulige løsninger for fremtidens GRA. Arbeidet ble utført av COWI og levert 21. desember 2017.

Ullensaker kommune ønsker med dette å redegjøre for bakgrunnen for utvidelsesbehovet ved GRA samt invitere Avinor til dialog om den videre prosess.

2. BAKGRUNN

Ullensaker kommune har plikt til å ta imot spillvann (ordinært avløp) fra husholdninger og virksomheter i kommunen, inkludert Oslo lufthavn, og Ullensaker kommune håndterer også avløp på vegne av Nannestad kommune. Avløpshåndteringen skjer i dag ved GRA, som er lokalisert på kommunal grunn sørvest for flyplassen.

I tillegg til lovpålagte forpliktelser håndterer GRA også forurenset overvann som kommer fra avising av fly og banesystemer ved Oslo lufthavn.

Håndtering av forurenset overvann fra Oslo lufthavn gjøres på grunnlag av en egen avtale med Avinor av 14. oktober 2010, som avløste en avtale av 19. desember 2002.

Både Ullensaker og Nannestad kommuner har i de senere år hatt stor befolkningsvekst, og alt tyder på at denne veksten vil fortsette. SSBs prognoser for framskrivning av innbyggertall tilsier at kapasiteten ved GRA vil være fullt utnyttet omkring år 2025. Ullensaker kommune er samtidig pålagt strengere krav til rensing av utslippet fra GRA til Leira, og dagens renseanlegg på Kløfta skal avvikles og spillvannet herfra skal overføres til GRA når dette står ferdig utbygd.

3. Ullensaker kommunes utbyggingsplaner og behov for avklaring

På grunn av den korte tiden som gjenstår før kapasiteten ved GRA vil være fullbelastet, er arbeidet med å øke kapasiteten og rensegraden ved GRA allerede i full gang. Kommunen arbeider for tiden både med arealmessige avklaringer og konkurranse for nødvendige anskaffelser.

Utbyggingsprosjektet vil være komplisert og kostnadskreven, og utbyggingskostnadene er foreløpig beregnet til nærmere 700 millioner kroner (byggetrinn 1). Dette tallet inkluderer de særskilte kostnader som vil være nødvendig for å håndtere forurenset overvann fra Oslo lufthavn. Ullensaker kommune har til nå lagt til grunn en planlagt utbygging i to trinn med utgangspunkt i dagens lokalisering.

- Byggetrinn 1 vil etter planen innebære en utvidelse av anleggets kapasitet med en renseløsning som ivaretar oppfyllelse av at strengere rensekraav enn det anlegget står overfor i dag. Trinn 1 skal etter planen være ferdig i 2025. Dette byggetrinnet vil ikke være avskrevet på det tidspunkt det er fullbelastet og neste utvidelse er nødvendig.
- Byggetrinn 2, som er planlagt ca. 2050, vil innebære en utbygging som gir en fordobling av kapasiteten.

Levetiden på hele anlegget er beregnet til om lag 2100. Anskaffelsen er i rute, men har en stram tidsplan. Det er derfor kritisk for Ullensaker kommune snarest å få avklart forutsetningene for et eventuelt videre samarbeid om mottak av forurenset overvann fra Avinor, bl.a. fordi det har betydning for når kapasitetsgrensen for anlegget vil nås.

4. SENTRALE FORUTSETNINGER

4.1 Langsiktighet

Store investeringer i tung infrastruktur som dette krever en betydelig grad av langsiktighet. Investeringer må fordeles og avskrives over en lang periode.

Kommunens mulighet til å kreve kostnader knyttet til vann- og avløpshåndtering dekket gjennom gebyr fra innbyggerne er regulert i lov og forskrift.

Grunnleggende forutsetninger for avgiftsfastssettelsen er at avgiftene ikke skal overstige kommunens nødvendige kostnader, samt at man skal legge til grunn et *generasjonsprinsipp* som innebærer at gebyrenes størrelse til enhver tid står i et rimelig forhold til nytte/bruk og anleggets levealder.

4.2 Usikkerhet – behov for avklaring

Det er høyst usikkert om GRA kan utvikles i et tilstrekkelig langt perspektiv med utgangspunkt i dagens plassering, samtidig som det økonomiske hensynet til innbyggerne ivaretas på en tilfredsstillende måte.

Den planlagte utbyggingen i 2025 vil fortsatt ha en betydelig restverdi når byggetrinn 2 er planlagt realisert omkring 2050. Avhengig av utviklingen i området kan dette også komme tidligere. Utfordringen er at den planlagte byggetrinn 2 kan komme i konflikt med Avinors planer for taksebaner og infrastruktur til en mulig tredje rullebane.

Det er helt nødvendig for Ullensaker kommune å ha et vesentlig lengre perspektiv på en slik investering enn til 2050. For byggetrinn 1 og 2 kalkuleres det med at det samlede anlegget kan være i bruk til år 2100. Dette illustrerer på en god måte det behovet Ullensaker kommune har for langsiktighet for økonomi, restverdi og avskrivning i et slikt prosjekt.

For Ullensaker kommune er det derfor nødvendig at det allerede nå gjøres nødvendige avklaringer som sikrer at foretatte investeringer frem mot 2025 vil kunne nyttiggjøres vesentlig lenger enn til 2050.

5. AKTUELLE LØSNINGSALTERNATIVER

Ullensaker kommune ønsker å bistå Avinor med håndtering av forurenset overvann fra Oslo lufthavn også i fremtiden.

Kommunens primæroppgave er imidlertid å sørge for at lovpålagte tjenester blir levert og at dette gjøres til en kostnad som holder vann- og avløpsavgifter på et lavest mulig nivå og innenfor de rammer som avgiftsregelverket fastsetter.

De ikke-lovpålagte oppgavene som Ullensaker kommune i dag utfører for Avinor, bidrar til behovet for utvidelse ved GRA, idet dagens håndtering av forurenset overvann fra Oslo lufthavn binder opp en vesentlig del av kapasiteten ved GRA.

For kommunen vil det være mulig å foreta utvidelse ved GRA som sikrer nødvendig kapasitet *for lovpålagt avløpshåndtering* i et tilstrekkelig langsiktig perspektiv *uten* at dette kommer i konflikt med Avinors egne planer for en mulig ny tredje rullebane i Ullensaker kommune.

Dersom Avinor fortsatt ønsker at Ullensaker kommune skal håndtere forurenset overvann fra Oslo lufthavn, vil Ullensaker kommune imidlertid *enten* trenge forsikringer om at fremtidig arealbehov for byggetrinn 2 vil bli akseptert, eller så må hele renseanlegget etableres på en ny lokalisasjon med de betydelige merkostnader som det vil medføre.

Oppsummert ser Ullensaker for seg tre hovedmodeller for hvordan utvidelsesbehovet kan håndteres:

1. Utvikling av både trinn 1 og trinn 2 med utgangspunkt i dagens tomt, men med behov for arealutvidelse

Alternativet innebærer at Avinor må forplikte seg til å akseptere de arealplaner som Ullensaker kommune har skissert i forbindelse med varsel om oppstart av regulering.

2. GRA utvides kun med trinn 1 på dagens tomt og samarbeidet om mottak av forurenset overvann fra Avinor avsluttes.

Uten ansvar for Avinors forurensete overvann vil det ta vesentlig lenger tid før anlegget når sin kapasitetsgrense. Slik kan investeringen forsvares i varighet og økonomisk belastning for innbyggerne.

3. GRA reetableres på annen tomt i 2025 og Avinor dekker merkostnader ved flytting

Dersom det ikke er mulig å finne en løsning på arealbehovet for byggetrinn 2, og Avinor fortsatt ønsker at Ullensaker kommune skal håndtere forurenset overvann, vil man måtte etablere renseanlegget på et annet sted for å sikre en forsvarlig levetid på investeringene. En slik flytting vil imidlertid medføre både flyttekostnader og en betydelig tapt restverdi på dagens anlegg. Etersom flytting ikke er nødvendig for å dekke kommunens lovpålagte forpliktelser, men kun vil måtte gjøres dersom Avinor ønsker at Ullensaker kommune også skal håndtere forurenset overvann, vil Avinor måtte påregne å dekke de merkostnader som en slik relokalisering vil måtte medføre.

6. VEIEN VIDERE

Ullensaker kommune varslet Avinor ved brev av 31. juli 2017 om behovet for å revidere avtalen om håndtering av forurenset overvann. Det er siden avholdt flere konstruktive møter med Avinor for å avklare fremtidig rensebehov for overvann ved Oslo lufthavn.

Ullensaker kommune arbeider med utgangspunkt i at begge parter er innstilt på å legge forholdene til rette for et fortsatt samarbeid om håndtering av forurenset overvann. For Ullensaker kommunen er det imidlertid avgjørende at man raskt får gjort nødvendige avklaringer med tanke på den fremtidige situasjon.

Hvordan utvidelsesbehovet skal løses, og hvordan det videre samarbeidet mellom Avinor og Ullensaker kommune skal være, bør reguleres i en ny avtale.

En avklart løsning må komme raskt på plass fordi Avinors valg og prioriteringer vil ha direkte konsekvenser for den pågående anskaffelsen.

Ullensaker kommune har derfor tatt initiativ til et innledende møte med Avinor for i fellesskap å trekke opp rammene for de avklaringer som må foretas. Vi legger opp til at partene i fellesskap skal fastsette en tidsplan, definere sentrale milepæler og gjøre nødvendige avklaringer om den videre prosess.

All den tid dagens anlegg nærmer seg kapasitetsgrensen og fortsatt mottak av forurenset overvann fra Avinor er en dimensjonerende faktor i anlegget, er Ullensaker kommune avhengig av at rammene for et videre samarbeid avklares raskest mulig.

Dette arbeidet må derfor være fullført og nye avtaler inngått senest innen utgangen av 2019.

Med hilsen

Rune Hallingstad

Rådmann